

УДК 343.1

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/713-714

Владислава КОСЯНЧУК

студентка ННІ права
та інноваційної освіти

Таїсія ШЕВЧЕНКО

старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасне суспільство стикається з численними викликами, пов'язаними з міжнародною та національною безпекою. Одним із найважливіших завдань в цьому контексті є забезпечення ефективного функціонування правоохоронних органів та кримінально-процесуальних механізмів для запобігання та припинення злочинів, що становлять загрозу безпеці суспільства.

Правоохоронні органи відіграють ключову роль у забезпеченні міжнародної та національної безпеки. Вони здійснюють розслідування злочинів, спрямованих на порушення законів, які становлять загрозу безпеці країни, таких як тероризм, організована злочинність, кіберзлочинність та інші [1, с. 28].

Кримінально-процесуальні аспекти забезпечення безпеки містять у собі такі аспекти, як ефективність кримінального розслідування, впровадження передових технологій у правоохоронну діяльність, міжнародне співробітництво у сфері боротьби з кримінальними організаціями та злочинними мережами, а також вдосконалення правового регулювання цієї сфери [2, с. 57].

Для ефективного забезпечення міжнародної та національної безпеки необхідно постійно вдосконалювати кримінально-процесуальні механізми, залучати до цього найновітніші технології та практики, розвивати міжнародне співробітництво у сфері боротьби з кримінальною діяльністю та забезпеченням правопорядку.

Висвітлюючи поняття й ознаки національної, воєнної або міжнародної безпеки, важливо враховувати, що у кожному випадку йдеться про захист прав людини, що є ключовим принципом діяльності збройних сил. Зокрема, Закон України «Про Збройні Сили України» визначає ключові засади діяльності Збройних Сил, серед яких є верховенство права, законність і гуманність, повага до людини, її конституційних прав та свобод [3, с. 58].

У сучасному світі людство стикається з новими типами загроз, які свідчать про неефективність наявної системи колективної безпеки. Національна безпека вже не може бути визначена просто як здатність держави захистити себе від зовнішніх загроз власному існуванню. Забезпечення національної безпеки залежить не лише від внутрішніх факторів, а й діалектично пов'язане з міжнародною безпекою як запорукою підтримання та зміцнення загального миру [4, с. 25].

Сучасні організації та інститути безпеки всіх рівнів (глобальної, міжнародної, регіональної, національної) мають на меті захист життя кожної людини та забезпечення її природних прав і свобод. Визначаючи пріоритетну цінність людської істоти та повагу до її гідності, створено міжнародні механізми забезпечення та захисту прав людини як на універсальному, так і на регіональному рівнях.

У преамбулі Статуту Організації Об'єднаних Націй сформульовано цілі фактично міжнародної безпеки, серед яких є позбавлення наступних поколінь від нещастя війн, утвердження віри в основні права людини, гідність і цінність людської особистості, рівноправність між чоловіками та жінками, створення умов, що гарантують дотримання справедливості й поваги до зобов'язань, що впливають із міжнародного права, сприяючи соціальному прогресу й поліпшенню життя за умов збільшення свободи [1, с. 14].

Питання підтримання миру та встановлення безпеки є одним із ключових завдань сучасного світу. Важливе значення цього питання відзначалося ще з моменту утворення регіональних організацій на основі міжнародних договорів, таких як Північноатлантичний договір 1949 року. Згідно з цим договором, сторони зобов'язалися об'єднати зусилля для здійснення колективної оборони та забезпечення миру і безпеки в Північноатлантичному

регіоні [3, с. 16].

Положення Північноатлантичного договору передбачають сприяння подальшому розвитку дружніх відносин між учасниками, зміцнення незалежних інституцій, створення умов для стабільності та добробуту, а також усунення конфліктів та сприяння економічному співробітництву. У сучасних умовах побудови структурованої міжнародної системи регулювання всіх питань, зокрема збройного характеру, світ стикається з проблемами збройних конфліктів щодня [4, с. 22].

Військова сфера не може повністю вирішити всі завдання, що на неї покладаються, і, отже, система безпеки, як на національному, так і на міжнародному рівнях, повинна функціонувати в умовах захисту прав людини та особистості. Забезпечення безпеки повинна слугувати на користь людини та її захисту [2, с. 17]. Це вимагає від учасників міжнародних договорів та регіональних організацій постійного зусилля для усунення конфліктів, сприяння стабільності та забезпечення миру, а також розвитку механізмів співробітництва та довіри між державами. Тільки такі дії можуть забезпечити стабільний розвиток та добробут націй та людей у всьому світі [3, с. 56].

Отже, забезпечення міжнародної та національної безпеки є складним завданням, вирішення якого потребує поєднання зусиль усіх суспільних сфер, включно з правоохоронними органами, правовими експертами, політиками та громадськістю. Розвиток кримінально-процесуальних механізмів є ключовим чинником у забезпеченні безпеки та захисті прав і свобод громадян.

1. Васильчишин О., Титор В., Кекіш І. Національна безпека держави: особливості забезпечення у режимі воєнного стану. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 4. С. 289–297.

2. Вовк В. Фейки як загроза національній безпеці в умовах гібридної війни. *Право і політика*. 2022. Т. 24. № 2. URL: <https://philosophy.naiu.kiev.ua/index.php/philosophy/article/view/1517>

3. Залєвська І. І., Удренас Г. І. Інформаційна безпека України в умовах російської військової агресії. *Південно-український правничий часопис*. 2022. № 1–2. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/6.pdf>

4. Кушнір А. В. Міжнародна політика забезпечення національної безпеки: енергетичний аспект. 2022. С. 78.

5. Ісланкін С. М. Відсторонення від посади: Міжнародний досвід. Регламентації. Правова позиція. 2022. № 4 (37). С. 271–274. URL: <https://legalposition.umf.in.ua/archive/2022/4/51.pdf>

УДК 343.137.5

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/714-715

Діана КУЧЕРЕНКО

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Ігор ПИРИГ

професор кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ, ЯКІ СТАЛИ СВІДКАМИ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

В умовах воєнного стану особлива увага приділяється розслідуванню воєнних злочинів, вчинених росією. Свідками таких злочинів можуть стати особи будь-якого віку, але найбільш вразливими до них є саме неповнолітні особи. Враховуючи особливості осіб такого віку, допитуючи їх необхідно знаходити особливий підхід, знати тактику спілкування з неповнолітніми та вміти отримувати об'єктивну інформацію у результаті допиту.

Відповідно до Конвенції про права дитини дитиною є особа, яка не досягла повноліття. В Україні повнолітньою визнається особа, яка досягла 18 років. При цьому національним законодавством визначено поділ дітей на малолітніх (до досягнення 14 років)